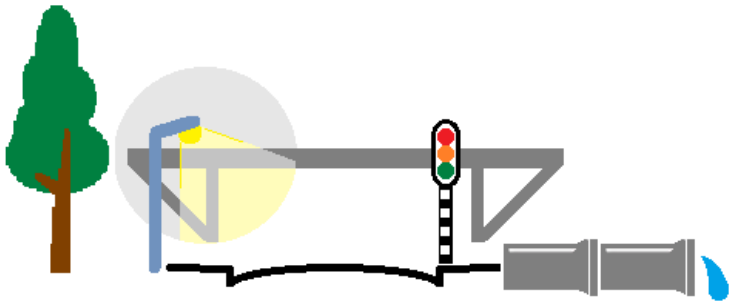
MOP – OR Brunssum 2022-2025

Kwaliteit in de openbare ruimte

DUC-T Engineering & Advies

Werken met ruimte, ruimte die werkt

gemeente Brunssum

MOP – OR Gemeente Brunssum 2022-2025

Project : MOP-OR 2022-2025
Projectnummer : 20-057
Onderdeel : Rapportage
Bijlagen : 1

Datum : 2 augustus 2021
Versie : 6.0
Rapportnummer : 20-057RP006
Opdrachtgever : Gemeente Brunssum
Contactpersoon : dhr. M. Dieters

Autorisatie				
	Naam	**Bedrijfsnaam**	**Paraaf**	**Datum**
Opgesteld door	ir. J.P.M.J. Janssens	Ducot Engineering & Advies B.V.		02-08-2021
Gecontroleerd door	ing. J.B. Mattheij	Ducot Engineering & Advies B.V		02-08-2021
Vrijgegeven door	ir. J.P.M.J. Janssens	Ducot Engineering & Advies B.V		02-08-2021

Ducot Engineering & Advies B.V.
Boven de Wolfskuil 3.D30
6049 LX Roermond
Tel: 0475-711 390
www.ducot.nl info@ducot.nl

Inhoud

1 Inleiding 1

1.1 Aanleiding 1

1.2 MIP wordt MOP 2

1.3 Doel 2

1.4 Leeswijzer 3

1.5 Veel gebruikte begrippen 3

2 Visie MOP Openbare Ruimte 2022-2025 4

2.1 Visie 4

2.2 Proces 5

2.3 Evaluatie MIP-OR 2018-2021 6

2.4 Uitgangspunten 6

3 Verkeersveiligheid 8

3.1 Evaluatie 8

3.2 In cijfers 8

3.3 Beleid 9

3.4 Maatregelen 10

4 Openbare verlichting en verkeerslichten 12
4.1 Evaluatie 12
4.2 Areaal 12
4.3 Beleid 13
4.4 Maatregelen 13
5 Wegbeheer 15
5.1 Evaluatie 15
5.2 Areaal 15
5.3 Beleid 16
5.4 Maatregelen 16
6 Rioolbeheer 18
6.1 Evaluatie 18
6.2 Areaal 18
6.3 Beleid 19
6.4 Maatregelen 20
7 Groenbeheer 21
7.1 Evaluatie 21
7.2 Areaal 21
7.3 Beleid 22
7.4 Maatregelen 22

8 Overige voorzieningen 23
8.1 Speeltoestellen 23
8.2 Kunstobjecten 23
8.3 Civieltechnische kunstwerken 23
8.4 Beleids- en beheerplannen 24
9 Financieel 25
9.1 Uitgangspunten 25
9.2 Raadsbesluiten 25
9.3 Uitvoeringsprogramma 2022-2025 26
9.4 Verkenning mogelijkheden 26
9.5 Verantwoording 27
Bijlage 1 Formulieren beheer- en veiligheidsschouw 1

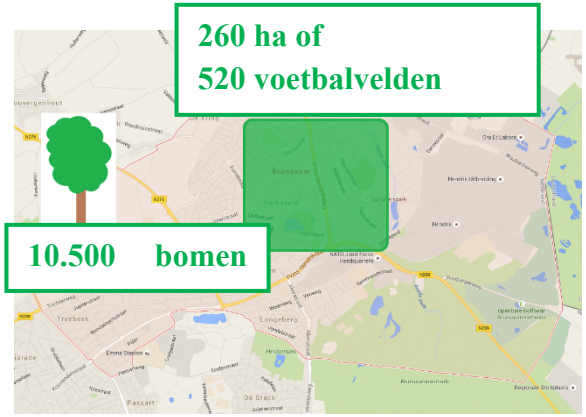
1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Brunssum draagt zorg voor het beheer van de openbare ruimte. Die openbare ruimte bestaat onder andere uit wegen, groen, riolering en openbare verlichting.

Voor de leefbaarheid van de gemeente Brunssum is het van belang dat de openbare ruimte op verantwoorde wijze wordt beheerd. Het gaat dan over veiligheid en een aangename leefomgeving.

Ter indicatie bestaat de openbare ruimte uit 143 kilometer wegen, 180 km riolering, 10.500 bomen, 260 hectare groen en ruim 6.100 lichtmasten.

Figuur 1.2: Totale hoeveelheid te beheren groen door de gemeente Brunssum

Figuur 1.1: Totale lengte wegen in de gemeente Brunssum

Figuur 1.3: Totale lengte riolering in de gemeente Brunssum

1.2 MIP wordt MOP

Jarenlang is de term MIP-OR gebruikt: meerjarig investeringsplan openbare ruimte. De term ‘investering’ blijkt binnen de gemeentelijke dienst verschillend te worden geïnterpreteerd. Tegenwoordig hanteren we daarom de naam ‘meerjarig onderhoudsplan openbare ruimte’, kortweg MOP-OR. Deze term dekt beter de inhoud van het plan, namelijk het onderhouden en in stand houden van de assets in de openbare ruimte. Dat onderhoud omvat zowel het dagelijkse en kleinschalige onderhoud als de vervangingen bij einde levensduur.

1.3 Doel

Het meerjarig onderhoudsplan openbare ruimte (MOP-OR) geeft inzicht in de integrale benadering van de instandhouding ervan. In het MOP-OR komen de beleidsvelden verkeersveiligheid, openbare verlichting, wegbeheer, rioolbeheer, groenbeheer, civieltechnische kunstwerken, speeltoestellen en kunstobjecten samen.
Het MOP-OR 2022-2025 brengt de gestelde doelen en benodigde budgetten samen. Daarmee vormt het de basis om de openbare ruimte van de gemeente Brunssum in de periode 2022-2025 op het gewenste niveau te beheren.

De gemeenteraad heeft het beleid voor de zes beleidsvelden bepaald. In het voorgaande MIP-OR 2018-2021 heeft de gemeenteraad een keuze gemaakt voor het gewenste niveau van de beeldkwaliteit. Toen is besloten om alle onderdelen gemeentebreed te beheren op niveau B. Met de vaststelling van dit MOP-OR 2022-2025 kan de gemeenteraad een nieuwe keuze maken voor het gewenste niveau en eventuele differentiatie daarin.

Het is nodig om periodiek het MOP-OR te herzien en opnieuw vast te stellen door de gemeenteraad. Enerzijds heeft de gemeenteraad dan de mogelijk om een nieuwe keuze te maken over de gewenste beeldkwaliteit voor de openbare ruimte. Anderzijds wijzigen areaalgegevens, eenheidsprijzen en frequenties van maatregelen. Dit heeft effect op de benodigde budgetten voor het onderhoudsprogramma.

Kwaliteit

Het MOP-OR 2022-2025 heeft als belangrijkste uitgangspunt dat het beheer is gericht op het vasthouden van een kwaliteitsniveau. Dat niveau bepaalt uw gemeenteraad. Projecten en prioritering daarin vindt u in dit MOP-OR niet terug. De projecten zijn namelijk een gevolg van de ontwikkeling van de beeldkwaliteit. Zodra de beheerder constateert dat onderhoud of vervanging nodig is, onderneemt hij actie. Zo houden we vast aan de looptijd van dit MOP-OR 2022-2025 en wordt uitloop voorkomen.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 leest u over de visie, het proces en de uitgangspunten die aan dit MOP-OR ten grondslag liggen. De hoofdstukken 3 tot en met 8 behandelen de verschillende beleidsterreinen. Financiële aspecten komen in hoofdstuk 9 aan bod.

De evaluatie van het MIP-OR 2018-2021 is in §2.3 opgenomen en in meer specifieke zin per beleidsveld in de betreffende hoofdstukken.

1.5 Veel gebruikte begrippen

Voor een goed begrip van het MOP-OR vindt u hier omschrijvingen van veel gebruikte begrippen.

Onderhoud: Betreft de jaarlijkse werkzaamheden om voorzieningen in stand te houden. Denk aan het vegen van wegen, maaien en snoeien van groen, reinigen van riolering en kolken en reparaties aan wegen.

Vervanging: Bij vervanging wordt een oude bestaande voorziening geheel vernieuwd. Dit wordt ook wel een reconstructie of renovatie genoemd. Dat kan onder andere zijn een nieuw riool, nieuwe weg of nieuwe verlichting ter vervanging van de oude.

Renovatie van wegen: de gehele wegverharding verwijderen inclusief trottoirs en dezelfde constructie terug aanbrengen.

Reconstructie van wegen: de gehele wegconstructie verwijderen inclusief fundering en in een andere vorm de wegconstructie terug aanbrengen.

Inboet: is een incidentele uitwisseling van planten die de gangbare levensduur niet hebben gehaald. In het MOP-OR behoort dit tot onderhoud.

Omvorming: is groen dat op een locatie niet kan voldoen aan het gewenste streefbeeld ervan. Het wordt daarom vervangen door een ander soort groen dat op die plek wel kan voldoen aan het gewenste streefbeeld. Binnen het MOP-OR behoort omvorming tot vervanging.

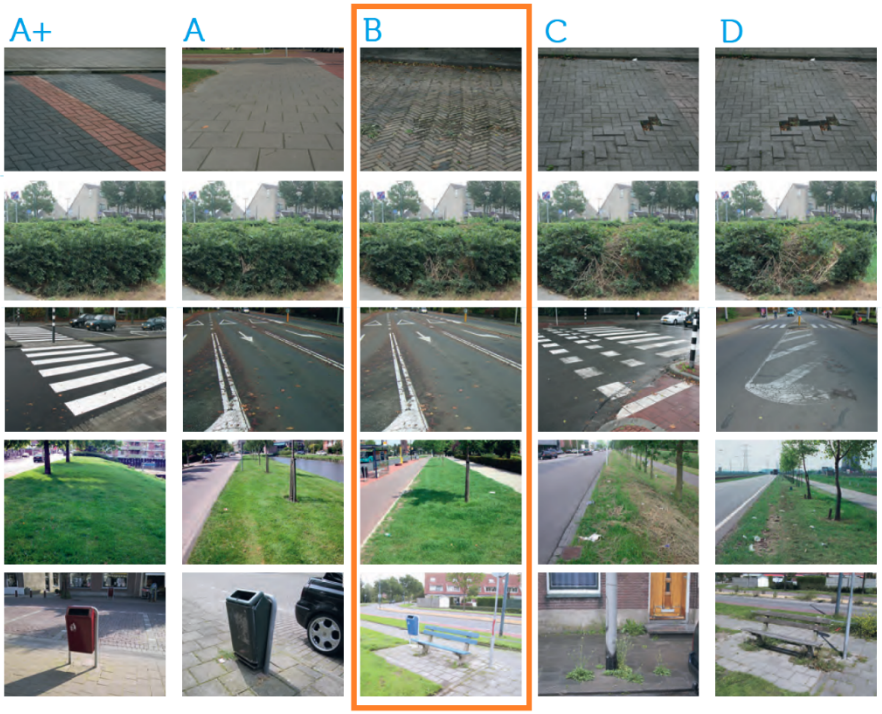
CROW: een Nederlandse stichting die zich opstelt als kennisinstituut voor infrastructuur, openbare ruimte, verkeer en vervoer, en werk en veiligheid.

2 Visie MOP Openbare Ruimte 2022-2025

2.1 Visie

Bij het beheer van de openbare ruimte staat de kwaliteit centraal. Het niveau van die zogenaamde beeldkwaliteit wordt vastgesteld door de gemeenteraad. Publicatie 380 van de CROW “Kwaliteitscatalogus openbare ruimte 2018” toont de referentiebeelden waarbij niveau A+ het hoogste is en D het laagste. In figuur 2.1 staan enkele voorbeelden van de verschillende niveaus van kwaliteitsbeeld weergegeven. Het zijn referentiebeelden waaraan de situatie in Brunssum wordt getoetst, met links niveau (A+) en rechts niveau (D).

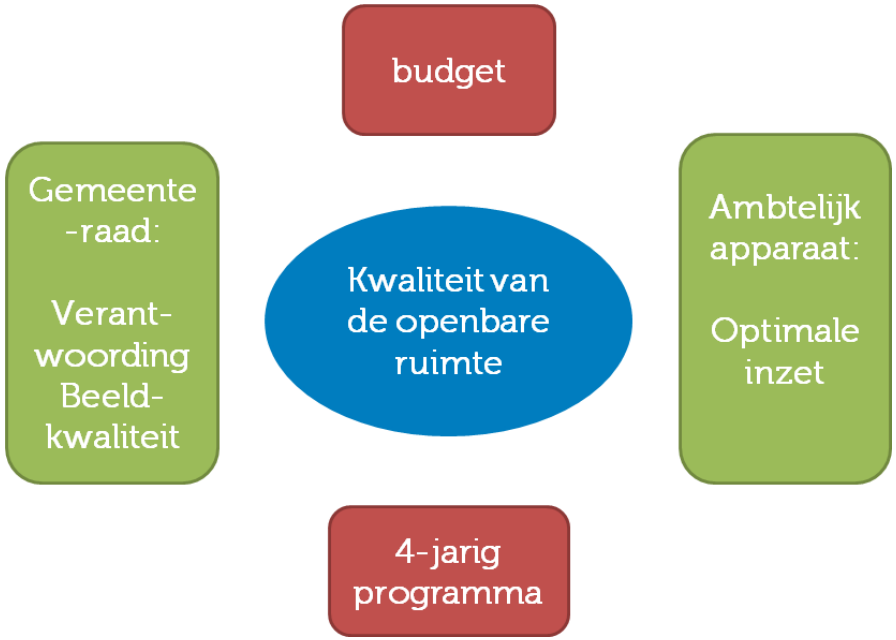
Figuur 2.1: Referentiebeelden beeldkwaliteit

Het hoogste niveau van beeldkwaliteit vergt de meeste inspanning en een groter budget dan de lagere niveaus. Naarmate het niveau lager wordt, ontstaan er in toenemende mate risico’s voor bijvoorbeeld de verkeersveiligheid. U ziet dat terug bij de wegmarkering en verzakkingen in het straatwerk op de rechter foto’s in figuur 2.1.

De gemeenteraad kiest in het MOP-OR 2022-2025 opnieuw de gewenste beeldkwaliteit en stelt het daarvoor benodigde budget ter beschikking. Vervolgens zorgt het ambtelijk apparaat voor optimale inzet van het budget om de beeldkwaliteit op het afgesproken niveau in stand te houden. In de gemeente Brunssum blijkt de wijkgerichte aanpak daarvoor een efficiënte werkwijze te zijn. Budgetten van de verschillende vakgebieden worden samengebracht om vervolgens werk-met-werk te maken. Hiermee bedoelen we dat door de integrale aanpak werkzaamheden voor wegbeheer, rioolbeheer en groenbeheer samen kunnen vallen. Een typisch voorbeeld is de volledige vervanging van een weg en groenstructuur boven het riool dat is vervangen.

Aan de gemeenteraad wordt periodiek verantwoording afgelegd over de uitgevoerde maatregelen. Dat gebeurt in de programmarekening. Daarnaast wordt de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld om op locatie te bepalen of aan de gekozen beeldkwaliteit wordt voldaan. Daarvoor nodigt de afdeling openbare ruimte een delegatie van de gemeenteraad uit. De frequentie wordt bepaald in overleg met deze commissieleden. Op een locatie in Brunssum die vooraf objectief door de deelnemers is bepaald, voert de delegatie dan samen met de beheerder een beheer- en veiligheidsschouw uit. Het actuele straatbeeld wordt op locatie vergeleken met de kwaliteitsbeelden uit de CROW-publicatie. Denk hierbij aan de

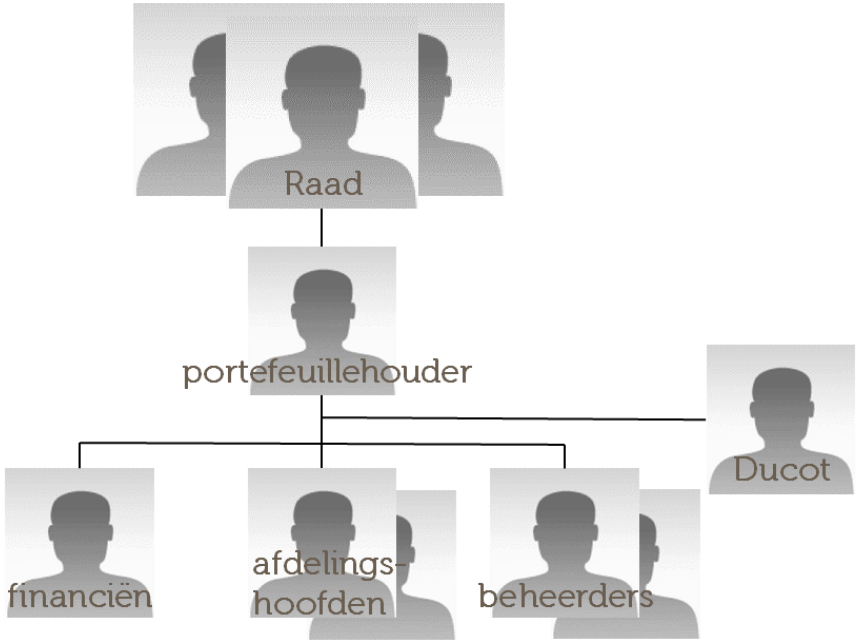
wegverharding, het trottoir, de bomen, het plantsoen, de verlichting en de afwatering. Zo beoordeelt de delegatie samen voor alle aanwezige elementen het kwaliteitsniveau en daarmee toetst de delegatie of het gewenste niveau, zoals in de raadsvergadering is vastgesteld, is behaald en behouden.

Overigens zien gebruikers en u als Raadsleden, dagelijks situaties in de gemeente Brunssum die u kunt spiegelen aan de referentiebeelden uit Publicatie 380 van de CROW. Deze publicatie ligt bij de afdeling openbare ruimte ter inzage en aan iedere fractie is een exemplaar ter beschikking gesteld.

2.2 Proces

Het MOP-OR 2022-2025 is een product van de gemeente Brunssum. Om tot dat product te komen is externe ondersteuning gezocht bij Ducot Advies & Engineering. Het proces is steeds gericht op maximale inbreng van en terugkoppeling met Brunssum. Het proces is daarom doorspekt met veel overleg om de inbreng en terugkoppeling van informatie optimaal te borgen.

Naast de ambtelijke inbreng zijn de bestuurders in meerdere sessies betrokken bij de totstandkoming van dit MOP-OR 2022-2025. Uw

gemeenteraad is bij aanvang van het proces, tijdens de raadsinformatieavond van 15 september van 2020 betrokken.

2.3 Evaluatie MIP-OR 2018-2021

Met dit MOP-OR wordt de visie van het MIP-OR 2018-2021 voortgezet. Dit volgt uit de evaluatie van het MIP-OR 2018-2021 tijdens de raadsinformatieavond van 15 september 2020. De volgende punten zijn toen benoemd:

- Het MIP-OR 2018-2021 is financieel pas goedgekeurd in maart 2018. Vervolgens zijn er aanbestedingsperikelen rondom Op den Haan geweest. Dit alles heeft ertoe geleid dat in 2018 de geplande vervangingen slechts voor een klein deel zijn gerealiseerd.

- In de planperiode 2018-2021 zijn er veel personele wisselingen geweest. Dat heeft ertoe geleid dat uitvoering van de plannen onder grote druk heeft gestaan.

- Er is behoefte bij raadsleden om bij de schouw, naast de vaste locaties, ook wisselende locaties te bezoeken. De vaste locaties geven een goed beeld van de ontwikkeling en continuïteit in het onderhoud van die locaties. De wisselende locaties zorgen voor een breder beeld van de onderhoudsstaat in de gemeente Brunssum.

- De frequentie van de schouw (was tweemaal per jaar) mag in de nieuwe planperiode hoger liggen, te bepalen door de commissieleden die aan de schouw deelnemen.
- De deelnemers aan de raadsinformatieavond stemmen in met voortzetting van de visie en opzet van het MIP-OR 2018-2021 voor het MOP-OR 2022-2025.

2.4 Uitgangspunten

Areaal

De inrichting van de openbare ruimte verandert continu. Het is daarom nodig om de gevolgen van die verandering regelmatig te verwerken in de beheeropgave die de gemeente Brunssum heeft. U wilt immers dat ook een nieuwe weg of nieuw plantsoen de komende jaren voldoet aan de beeldkwaliteit die uw gemeenteraad heeft vastgesteld.

Het areaal dat de basis vormt voor het beheer, wordt telkens bij het opstellen van het nieuwe MOP-OR geactualiseerd. Gedurende de looptijd van MIP-OR 2018-2021 heeft er een verbeterslag plaatsgevonden in het registreren van de areaalgegevens. Samen met andere wijzigingen in het areaal, bijvoorbeeld door de aanleg van nieuwe wegen en de overname van een provinciale weg, leidt dit tot verschillen in het areaal nu. In dit MOP-OR zijn de areaalgegevens van het vorige MIP-OR geactualiseerd. Daardoor is er nu weer een actueel inzicht in de beheeropgave voor de openbare ruimte en de daarbij bijbehorende budgetten.

Kwaliteitsniveau B

Het uitgangspunt voor het beheer is kwaliteitsniveau B, mede op aangeven van de raadsleden tijdens de raadsinformatieavond van 15 september 2020. Op basis hiervan is het benodigde budget berekend. Vervolgens zijn er opties gepresenteerd, zodat u kunt kiezen of en op welke punten u daarvan af wilt wijken.

De tuin van Brunssum

(Gepresenteerd tijdens de evaluatie van het MIP-OR 2018-2021 raadsinformatieavond op 15 september 2020)

Een tuin bestaat uit struiken, een gazon en een boom. In de tuin ligt een tuinpad, een terras en voor het regenwater een drain, vijver of regenton. Voor de sfeer is er tuinverlichting en soms ook nog een kunstwerk.

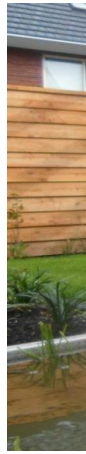
Zo'n tuin is eigenlijk prima te vergelijken met de openbare ruimte, maar dan in het klein. En het onderhoud van uw tuin is ongeveer hetzelfde als het beheer van de openbare ruimte door de gemeente Brunssum.

De gemeenteraad is de eigenaar van de tuin en wenst dat de tuin op een bepaald niveau wordt onderhouden. Op basis van voorbeelden kiest u de beeldkwaliteit die past bij uw wensen en budget.

Het ambtelijk apparaat is uw tuinman die zorgt dat u iedere dag van uw tuin kan genieten. Zij bewaken de kwaliteit en plannen hun werkzaamheden om die kwaliteit te behouden. Het beschikbare budget is daarbij leidend.

Een paar keer per jaar loopt u samen met uw tuinman door de tuin. U praat met de tuinman over de werkzaamheden die allemaal zijn verricht en of het beeld nog steeds aansluit bij uw wens.

3 Verkeersveiligheid

3.1 Evaluatie

Op het gebied van educatie heeft de gemeente Brunssum een convenant afgesloten met nagenoeg alle scholen in Brunssum. Het convenant geeft onder andere invulling aan Vebo (Verkeerseducatie basisonderwijs) en Vevo (Verkeerseducatie voortgezet onderwijs). Naar aanleiding van deze convenanten zijn er jaarlijks twee verplichte bijeenkomsten geweest met de scholen. Aan de convenanten is subsidiegeld verbonden vanuit de provincie Limburg en de gemeente Brunssum.

Verder heeft de gemeente Brunssum financiële middelen aan scholen besteed, voor onder andere documentatiemateriaal voor verkeerslessen van VVN (Veilig Verkeer Nederland). Fietsexamens zijn uitgevoerd door het VVN op kosten van de gemeente.

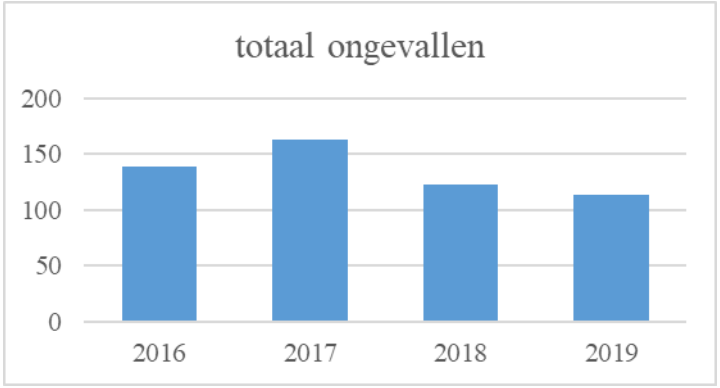
De gemeente Brunssum heeft voor alle burgers een tweewekelijks verkeerspreekuur in samenwerking met de politie. Geregeld door het jaar heen zijn wijkschouwen georganiseerd voor de 5 wijkteams. En op verzoek zijn er overleggen gevoerd met de wijkteams en de scholen.

Mobiliteit in brede zin is een onderwerp waarin de acht Parkstadgemeenten nauw samenwerken met de Parkstadorganisatie. Dit heeft zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau plaatsgevonden. In het Regionaal Verkeer- en Vervoersplan hebben de Parkstadgemeenten gemeenschappelijk beleid vastgesteld op het gebied van de hoofdwegenstructuur, fietsbeleid, verkeersveiligheidsbeleid en openbaar vervoer.

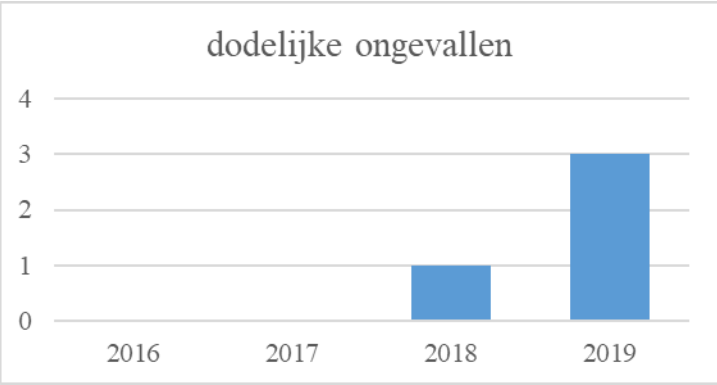
De inzet van provinciale subsidies voor infrastructuur (doorstroming, verkeersveiligheid, fiets) en verkeerseducatie is afgelopen jaren via de Parkstadorganisatie voor de acht gemeenten centraal geregeld.

3.2 In cijfers

De cijfers van de dodelijke ongevallen zijn over de gehele periode 2016-2019 accuraat en ten opzichte van het landelijk gemiddelde laag. Het cijfer voor dodelijke ongevallen ligt landelijk in de periode 2016-2019 op ongeveer 1:6.590 (bron: CBS). Brunssum blijft in dezelfde periode onder dat gemiddelde met 4 dodelijke ongevallen (1:7.500) In afbeelding 3.2 zijn de cijfers weergegeven. Hierbij dient te worden opgemerkt dat in 2019 een ongeval plaatsvond op de provinciale weg met meerdere dodelijke slachtoffers.

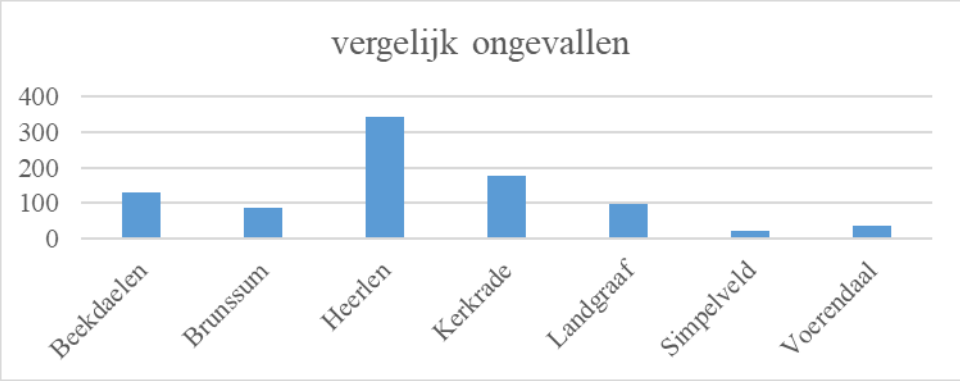

Afbeelding 3.1: Totaal aantal ongevallen 2016-2019

Afbeelding 3.2: Dodelijke ongevallen 2016-2019

Ter vergelijking de cijfers voor de Parkstadgemeenten.

Afbeelding 3.3: Vergelijk ongevallen in Parkstadgemeenten 2016-2019, berekend per 100.000 inwoners

3.3 Beleid

Wettelijke regelgeving

Verkeersveiligheidsnormen zijn niet vastgelegd in een wet. Voor verkeersveiligheid bestaan richtlijnen van CROW die leidend zijn voor het veilig inrichten van infrastructuur, maar deze hebben geen wettelijke verankering. In het bijzonder gaat het dan om de handleiding Basiskenmerken wegontwerp (CROW, 2012), die de kapstok is voor alle richtlijnen en basiskenmerken voor het veilig inrichten van infrastructuur. Gemeenten mogen (gemotiveerd) afwijken van deze richtlijnen.

De wegenverkeerswet stelt dat gemeenten verantwoordelijk wegbeheerder zijn en daarmee zorg moeten dragen voor een goede doorstroming van het verkeer, de leefbaarheid langs de lokale wegen en de verkeersveiligheid.

Vastgesteld gemeentelijk beleid

Het Verkeersveiligheidsplan Brunssum 2010-2020 beschrijft het beleid van de gemeente Brunssum dat is gericht op een verdergaande verbetering van de verkeersveiligheid. Een van de belangrijkste doelstelling is de nuloptie ten aanzien van het aantal dodelijke verkeersslachtoffers.

In het verkeersveiligheidsplan komen vele aspecten aan bod en is met name aandacht voor:

- Beter faciliteren van weggebruikers om hun verkeerstaak goed en verantwoord uit te voeren. Daarbij wordt ingezet op verkeerseducatie, handhaving en voorlichting.

- Het realiseren van een duurzaam veilig verkeerssysteem, het terugdringen van zowel het aantal, als de ernst van

verkeersongevallen en het terugdringen van onveiligheid die bepaalde groepen weggebruikers ervaart.

Wanneer een bestaande kruising met een verkeersregelinstallatie (VRI) dient te worden gereconstrueerd, prefereert de gemeente Brunssum de aanleg van een rotonde. Bij iedere reconstructie wordt de afweging gemaakt of dat verkeerstechnisch mogelijk is.

Strategische visie 2025

Het creëren en verbeteren van een veilig en onderscheidend ondernemers- en vestigingsklimaat, vooral voor kleinschalige bedrijvigheid. Denk hierbij aan voldoende (gratis) parkeergelegenheid, een goede bereikbaarheid en een goede verkeersdoorstroming in de directe nabijheid van de voorzieningen in het centrum.

Het bestemmingsverkeer heeft in Brunssum een prima wegennet. Voor fietsers en voetgangers zullen bij de reconstructie van hoofdwegen zoveel mogelijk veilige en vrij liggende routes aangelegd worden voor zover die er nog niet zijn.

3.4 Maatregelen

In het convenant van de gemeente Brunssum met nagenoeg alle scholen in Brunssum wordt invulling gegeven aan Vebo (Verkeerseducatie basisonderwijs) en Vevo (Verkeerseducatie voortgezet onderwijs). Vanaf schooljaar 2021/2022 wordt hier een andere invulling aan gegeven: de gemeente Brunssum levert een financiële bijdrage van € 0,50 per inwoner. De bijdrage gaat naar het Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Limburg (ROVL). Dit orgaan zorgt voor middelen waarmee de scholen op het gebied van verkeerseducatie volledig worden ontzorgd.

De gemeente Brunssum heeft voor alle burgers een tweewekelijks verkeerspreekuur in samenwerking met de politie. Geregeld door het jaar heen organiseren de 5 wijkteams wijkschouwen. En op verzoek zijn er overleggen met de wijkteams en de scholen.

Mobiliteit in brede zin is een onderwerp waar zowel ambtelijk als bestuurlijk op lokaal niveau als op regionaal met de acht Parkstadgemeenten nauw wordt samengewerkt. In de nieuwe vastgestelde Mobiliteitsvisie Parkstad wordt regionaal beleid vastgesteld die door de parkstadgemeentes doorvertaald wordt naar lokale Mobiliteitsplannen.

Gemeente Brunssum gaat in 2021 een nieuw Mobiliteitsplan opstellen inclusief een uitvoeringsprogramma. Hierbij wordt de wegcategorisering opnieuw vastgesteld en komt er meer aandacht voor de langzame verkeersdeelnemer waaronder fietsers en voetgangers. Ook duurzaamheid in vorm van elektrisch vervoer en oplaadpunten voor elektrische voertuigen krijgt steeds meer vorm. Tevens worden er analyses uitgevoerd en maatregelen voorgesteld om de verkeersveiligheid op het wegennet van de gemeente verder te verbeteren.

Verkeersveiligheid is en blijft een belangrijk thema de komende jaren voor de gemeente Brunssum. De gemeente heeft de ambitie en blijft zich inzetten om het aantal verkeersslachtoffers verder te minimaliseren tot 0. Brunssum ligt provinciaal gezien onder het gemiddelde qua letselongevallen in het verkeer. Op dit gebied gaat het dus al goed in de gemeente maar op onderdelen kunnen we en gaan we verder verbeteren. Het nieuwe Mobiliteitsplan gaat daar een bijdrage aan leveren.

Advies

De gemeente Brunssum blijft zich inzetten om het lokale wegennet veiliger te maken. Voortzetting van het huidige en formuleren van nieuw mobiliteitsbeleid is daarom zeer aan te bevelen.

4 Openbare verlichting en verkeerslichten

4.1 Evaluatie

Bij aanvang van het MIP-OR 2018-2021 was er een achterstand in de vervanging van armaturen. Die achterstand is ontstaan doordat een groot deel van de traditionele armaturen uit de jaren 90 met subsidie zijn vervangen door energiezuinige armaturen, niet zijnde LED-armaturen.
Met middelen van Parkstad Limburg Energietransitie PALET (€ 160.000) is deze piek nu weggewerkt. Deze gelden zijn ingezet om alle daarvoor in aanmerking komende armaturen te vervangen door retrofit (een LED-lamp in een oude armatuur). Daarnaast is de geplande vervanging van armaturen door LED-armaturen uitgevoerd.
Het resultaat is dat nu ruim 70% van de armaturen is voorzien van LED-verlichting.

Met de aanleg van de Buitenring Parkstad Limburg, is een gedeelte van de ANWB-bebording vernieuwd. Voor deze maatregel is in het MIP-OR 2018-2021 extra budget van jaarlijks € 30.000 opgenomen ten opzichte van het structurele budget van € 10.000 voor 2018.
Het onderhoud door NBD (Nederlandse BewegwijzeringsDienst) heeft door onvoldoende beschikbare capaciteit een achterstand opgelopen.

4.2 Areaal

In de gemeente Brunssum staan circa 6.200 masten voor de openbare verlichting met 6.300 armaturen (gegevens december 2020). Op zeven locaties staan verkeersregelinstallaties (VRI) inclusief de zakpalen centrum van de gemeente Brunssum en er zijn 4 voetgangersoversteekplaatsen (VOP). Tot het areaal behoren ook de ANWB-borden.

Afbeelding 4.1: VRI op de Prins Hendriklaan

Afbeelding 4.2: VOP op de Rembrandtstraat

4.3 Beleid

Wettelijke regelgeving

De Europese Verordening Energie-efficiënte verlichting is op 13 april 2009 in werking getreden en bevat eisen voor industriële, kantoor- en openbare straatverlichting. Verordeningen hebben rechtstreekse werking en hoeven niet te worden geïmplementeerd.

In Nederland is de Richtlijn Openbare Verlichting opgesteld (Praktijkrichtlijn NPR13201) als handreiking om aan de verordening te voldoen. De opgestelde richtlijn is niet bindend voor decentrale overheden, en daarnaast bestaat er in Nederland geen wet- en regelgeving over openbare verlichting. Echter, in praktijk hanteren de meeste overheden deze richtlijn wel.

Vastgesteld gemeentelijk beleid

Het Beleidsplan Openbare Verlichting dateert van 2001 met een actualisatie in 2008. Ten grondslag aan het beleidsplan ligt de normering van de Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde (NSvV). Verder zijn van toepassing de Contractuele Voorwaarden Openbare Verlichting (VOV 1993), de Richtlijnen en uitgangspunten 1993 van Energy Systems en de Criteria Politiekeurmerk Veilig Wonen.

Strategische visie 2025

In deze strategische visie wordt niet specifiek ingegaan op de openbare verlichting en verkeerslichten.

4.4 Maatregelen

Tijdens het MOP-OR 2022-2025 zijn naast het dagelijks onderhoud, reguliere vervangingen voorzien voor zowel de openbare verlichting, als de ANWB-bebording en de verkeerslichten.

In de planperiode van dit MOP-OR worden nagenoeg alle resterende armaturen voorzien van LED-verlichting.

Het beheer is erop gericht om de piek in de vervanging uit te vlakken, zodat een meer constante jaarlijkse opgave ontstaat in de vervanging van armaturen en masten.

Voor aanpassing en vervanging van de ANWB-bebording is het structurele bedrag van € 10.000 uit de periode voor 2018 (na indexatie) weer toereikend.

De achterstand in het onderhoud door NBD (Nederlandse BewegwijzeringsDienst) wordt in deze planperiode ingelopen.

Verkeerslichten hebben een levensduur van 30 jaar en de bijbehorende schakelkasten 15 jaar. In dit MOP-OR worden geen gelden gereserveerd voor de vervanging van verkeerslichten en schakelkasten om oneigenlijke beslaglegging van gelden te voorkomen. Bij benodigde vervanging in de toekomst zal in voorkomende situaties een separaat budget worden aangevraagd. Zo staat momenteel de vervanging van de VRI aan de Prins Hendriklaan gepland voor 2024.

Bij vervanging van verkeerslichten en bij reconstructies vindt telkens een heroverweging plaats of de VRI danwel VOP nodig blijft. In de afgelopen periode is de VRI Maastrichterstraat – Bexdellestraat komen te vervallen en wordt in deze periode de VRI Bodemplein mogelijk vervangen door een rotonde.

Advies
Openbare verlichting en verkeerslichten zijn belangrijke pijlers voor zowel de verkeersveiligheid als de sociale veiligheid. De voltooiing van ombouw naar LED-verlichting zorgt voor besparingen.

5 Wegbeheer

5.1 Evaluatie

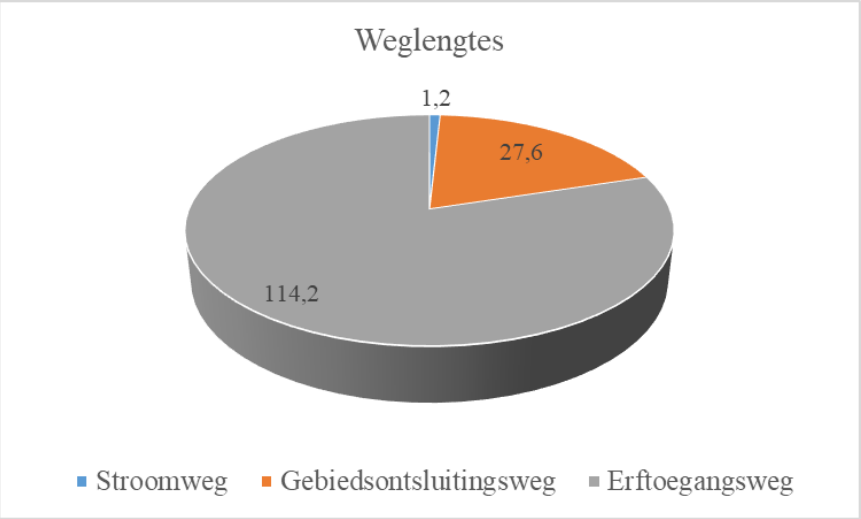
In het MIP-OR 2018-2021 is het onderhoud aan wegen conform planning uitgevoerd. Opmerkelijk is de toename van de kosten voor onkruidbestrijding. Bij aanvang van de planperiode 2018-2021 was er nog sprake van een na-ijlend effect van de chemische onkruidbestrijding. Tijdens de looptijd van het MIP-OR is dat effect verdwenen en wordt geconstateerd dat mechanische onkruidbestrijding het wortelpakket niet kan wegnemen. Daardoor is de inspanning om de beeldkwaliteit van onkruidbestrijding te behalen, gepaard gegaan met een budgetverhoging van € 100.000.

Bij reconstructies wordt steeds kritisch afgewogen of verharding kan worden omgevormd tot groen. In de afgelopen planperiode heeft dat met name geleid tot het vervallen van trottoirs ten gunste van meer groen.

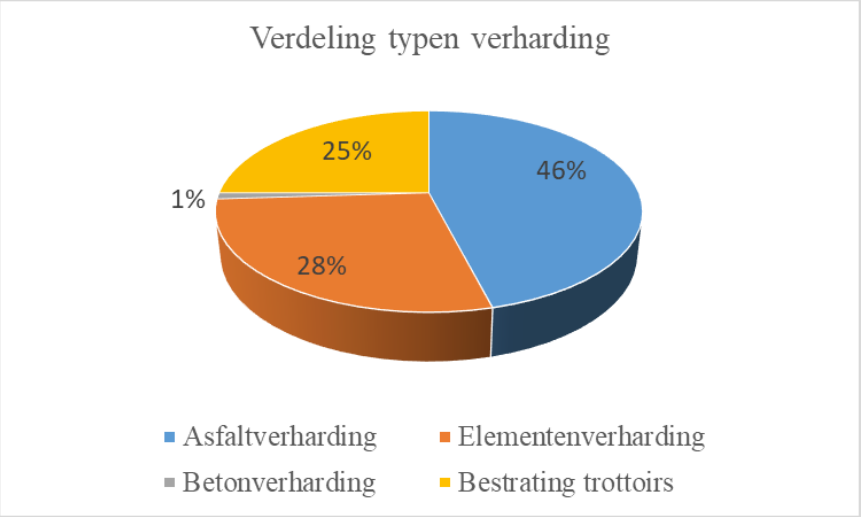
5.2 Areaal

In Brunssum is 143 km wegverharding aanwezig, samen goed voor een oppervlak van 159 ha.

De wegverharding is in verschillende typen aanwezig: stroomwegen (N276), gebiedsontsluitingswegen en de erftoegangswegen. In afbeelding 5.1 is de verdeling naar wegtype te zien. Daarnaast is er onderscheid te maken naar het gebruik van verhardingsmaterialen: asfalt, beton, elementenverharding en bestrating trottoirs. In afbeelding 5.2 is de verdeling per type verharding gegeven. Het blijkt dat het grootste aandeel verharding bestaat uit asfaltverharding. De elementenverharding op de rijbanen en het totaal aan trottoirs heeft een vergelijkbare omvang.

Afbeelding 5.1: Verdeling wegtypen in kilometers

Afbeelding 5.2: Verdeling type verharding op basis van oppervlak

5.3 Beleid

Wettelijke regelgeving

Het is erg belangrijk voor de verkeersveiligheid dat wegen goed en begrijpelijk zijn ingericht. Daarom zijn bepaalde zaken die met wegontwerp en wegbeheer te maken hebben vastgelegd in wetten. Daarnaast heeft een wegontwerper te maken met normering en richtlijnen.

De wegontwerper heeft onder meer te maken met de Wegenverkeerswet 1994, het Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens (RVV 1990) en het Besluit Administratieve Bepalingen inzake het Wegverkeer (BABW). Ook de Wet milieubeheer, de Algemene wet bestuursrecht en de Regeling verkeerslichten bevatten wetten en regels die een rol spelen bij wegontwerp en wegbeheer. Een wegontwerper mag in principe niet afwijken van wetgeving en vastgestelde normen. Het Handboek verkeerswetgeving biedt een praktisch overzicht van relevante wet- en regelgeving voor ontwerper en beheerder.

Juridisch gezien is de Wegenverkeerswet belangrijk, omdat deze wet de gemeenten als verantwoordelijk wegbeheerder aanstelt ten aanzien van de doorstroming van het verkeer, de leefbaarheid langs de lokale wegen en de verkeersveiligheid.

Chemische onkruidbestrijding op verhardingen is in Nederland bij wet verboden.

Vastgesteld gemeentelijk beleid

De Raad heeft het Wegbeheerplan 2010 vastgesteld. Dit plan is gebaseerd op de normering van de CROW.

De CROW hanteert voor de levensduur van wegen een periode van gemiddeld 40 jaar. Ook in Brunssum blijkt dat de wegconstructie gemiddeld 40 jaar lang meegaat, voordat vervanging nodig is.

Strategische visie 2025

In 2025 is een uitstekende bereikbaarheid van de grote diversiteit aan voorzieningen binnen geheel Parkstad voor onze inwoners gerealiseerd. Prima wegen en fietsroutes en goed openbaar vervoer bieden de infrastructuur die hiervoor nodig is. Zij maken immers de verbinding met de hele regio mogelijk.

De gemeente wil de wijkgerichte samenwerking met burgers en professionele instellingen voortzetten.

5.4 Maatregelen

Bij het wegbeheer geldt dat 50% van de vervangingen bestaat uit autonome vervanging van de wegen. De andere 50% komt voort uit benodigde rioolvervanging. In dit geval wordt 2/3 van de kosten betaald uit het rioolbeheer als herstel van de weg boven de rioolsleuf. Het resterende 1/3 deel wordt betaald uit het wegbeheer. Dat is gebruikelijk en wordt ook door de provincie geaccepteerd.

Het blijkt dat winterschade bepalend is voor de onderhoudsmaatregelen die in een jaar moeten worden getroffen. Afwisseling van vorst en dooi leiden tot extra schadebeelden die onderhoud behoeven.

De kosten voor mechanisch onkruidbestrijding zijn afgelopen periode structureel gestegen door het verbod op chemische onkruidbestrijding op verharding. Om kwaliteitsniveau B te behouden is jaarlijks € 100.000 meer budget nodig dan voorheen. Tegelijkertijd blijkt het nodig om naar onze inwoners duidelijk te communiceren over het beeld dat bij dit niveau hoort en welke inspanning de gemeente hiervoor levert.

In de gemeente Brunssum zijn 52 abri's aanwezig. Het beheer van de abri's wordt volledig gefinancierd uit de opbrengst van de reclamegelden. In het MOP-OR 2022-2025 is ervan uit gegaan dat deze situatie zo gehandhaafd blijft.

Ingegeven door de verkeersveiligheid worden de straten in woonwijken ingericht als 30 km/u-zones.

Bij toekomstige vervangingen, wordt een kritische afweging gemaakt bij het ontwerp ten aanzien van vormgeving en materialisatie. Toepassing van klinkers in plaats van asfalt in 30 km/u-zones beperkt de snelheid en zorgt bovendien voor infiltratie van water in de bodem. Op locaties waar geen aanliggende woningen zijn, vervallen de trottoirs en verschijnt extra groen in de vorm van grasbermen of gazon. Dit extra groen versterkt de leefbaarheid.

Advies:
Woonwijken zoveel mogelijk ingericht als 30 km/u–zone. Deze aanpassing combineren we zo veel mogelijk met rioolvervangingen. Bij de nieuwe inrichting wordt een kritische afweging gemaakt ten aanzien van vormgeving en materialisatie om zodoende de leefbaarheid van de wijken te optimaliseren.

6 Rioolbeheer

6.1 Evaluatie

Om de staat van de riolering te bewaken worden riolen iedere 20 jaar met een camera geïnspecteerd De afgelopen jaren zijn met name de riolen geïnspecteerd waar reconstructiewerkzaamheden waren gepland.

In Brunssum zijn rioolvervangingen uitgevoerd, meestal als onderdeel van de wijkgerichte aanpak. Deze integrale aanpak blijk efficiënt te zijn. Bij de reconstructies zijn aanpassingen doorgevoerd om de steeds extremer wordende weersomstandigheden als gevolg van de klimaatsverandering aan te kunnen.

Binnen het samenwerkingsverband Parkstad is een continu proces voortgezet waarbij samen berekeningen worden uitgevoerd, de onderhoudsopgave wordt opgepakt, het verhard oppervlak is geactualiseerd en het databeheer door het Gegevenshuis wordt verzorgd.

Gemeente Brunssum heeft in het samenwerkingsverband ook deelgenomen aan de stimuleringsregeling voor particulieren om eigen verhard oppervlak af te koppelen van de riolering. Daarmee is een aanvang gemaakt in de bewustwording bij de particulieren die samen circa 50% van het verhard oppervlak beheren.

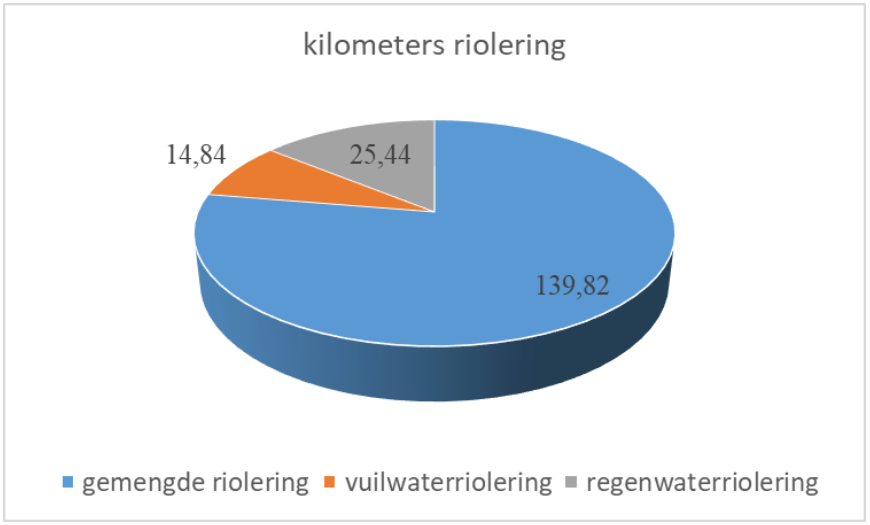
6.2 Areaal

In de gemeente Brunssum ligt 180 km riolering. In tabel 6.1 zijn de belangrijkste kenmerken van de gemeentelijke riolering in een tabel samengevoegd.

De hoofdriolering in de gemeente Brunssum bestaat voornamelijk uit gemengde riolering. Daarin wordt zowel vuilwater als regenwater opgevangen en afgevoerd. Gescheiden riolering voert ofwel vuilwater af, ofwel schoon regenwater. Figuur 6.2 laat zien hoeveel kilometer riolering er per type aanwezig is in de gemeente Brunssum.

riolering	180,1	km
drukriolering	1,0	km
huisaansluitngen	15.500	stuks
gemalen	9	installaties
overstorten	9	stuks

Figuur 6.1: Lengte riolering

Figuur 6.2: Verschillende typen riolering

Sinds 2002 wordt er in principe alleen nog maar zogenaamde ‘gescheiden’ riolering aangelegd waarin alleen vuilwater of alleen regenwater wordt afgevoerd. Het regenwater wordt waar mogelijk geïnfiltreerd in de bodem of het stroomt weg via beekjes. Dat heet afkoppelen. Het regenwater dat eerst samen met het vuilwater naar de rioolwaterzuivering werd afgevoerd, wordt nu afgekoppeld, geborgen en geknepen afgevoerd en naar het grondwater of oppervlaktewater gebracht. Als dit niet mogelijk is wordt het geknepen afgevoerd naar de riolering. Het doel is om wateroverlast te voorkomen en beken en oppervlaktewater schoner te krijgen.

6.3 Beleid

Wettelijke regelgeving

De Wet milieubeheer schrijft op grond van artikel 4.22 voor dat de gemeenteraad, telkens voor een daarbij vast te stellen periode, een gemeentelijk rioleringsplan (GRP) vaststelt. In het GRP wordt aangegeven waar welke voorzieningen (gescheiden stelsel, gemengd stelsel of anderszins) zijn gerealiseerd of in de planperiode worden gerealiseerd. In gemeente Brunssum noemen we dit plan het Watertakenplan om te benadrukken dat naast riolering ook de regenwatervoorzieningen en de zorg voor grondwater van belang zijn.

Riolering is van economisch nut in tegenstelling tot de wegen die van maatschappelijk nut zijn. Op grond van de Besluit Begrotingen en Verantwoording is het daarom bij riolering niet nodig om kapitaalswerken te activeren.

Voorstel g~~Vastgesteld g~~emeentelijk beleid

Het conceptuele beleid voor de riolering is beschreven in het Watertakenplan 2020-2024. Dit plan is de gemeentelijke invulling van het Integraal Waterplan Parkstad dat in het regionaal samenwerkingsverband tot stand is gekomen. Het samenwerkingsverband werkt aan het verhogen van de kwaliteit van de afvalwaterketen, het verminderen van de kwetsbaarheid en het beperken van de kosten (minder meer).

De speerpunten uit het Watertakenplan 2020-2024 zijn:

- Een klimaatbestendig Brunssum.
- Anticiperen op de Omgevingswet.
- Samenwerken in de waterketen.
- Meten, data en rekenen.
- Beheer op maat.
- Gezond, schoon en voldoende oppervlaktewater.
- Werken aan waterbewustzijn.

Strategische visie 2025

Focus op de eigen verantwoordelijkheid van onze burgers is een belangrijk thema. Tegelijkertijd vervult de gemeente een voorbeeldfunctie door het op duurzame wijze ontwikkelen van woningen en werkgelegenheid en het benutten van groene energie. Dat stimuleert duurzaam gedrag bij inwoners en bedrijven. Deze aspecten kunnen worden door vertaald naar een meer actieve houding en verantwoordelijkheid bij de particulier om het hemelwater van het eigen perceel waar mogelijk te bergen en te verwerken.

6.4 Maatregelen

De riolering in Brunssum gaat gemiddeld 80 jaar mee. Dat betekent dat gemiddeld ieder jaar 2,3 kilometer hoofdriolering dient te worden vervangen

of gerelined. Relinen is een techniek waarbij de bestaande buis wordt voorzien van een ‘kous’, zodat de buis weer als nieuw functioneert.

Het aantal te vervangen kilometers riolering zal per jaar fluctueren en hangt samen met het aanlegjaar en het gebruik. Perioden waarin veel riolering is aangelegd, leiden tot een piek in de vervanging. Door periodieke inspectie van de riolering, houdt de gemeente Brunssum de toestand van de riolering goed in de gaten om tijdig tot maatregelen over te gaan. Zo borgt de gemeente het kwaliteitsniveau van de riolering.

Uit de inspecties en meldingen volgen reparaties, relininge, deelrelininge en vervanging van riolering. Verder worden de kolken regelmatig gereinigd zodat het regenwater goed van de weg kan worden afgevoerd naar het riool.

Bij reconstructies van de openbare ruimte, de wijkgerichte aanpak, is klimaatadaptatie een belangrijk thema om de leefkwaliteit in stand te houden. De gevolgen van de klimaatverandering zijn dermate dat de gemeente Brunssum daarbij ook de hulp van particulieren nodig heeft. De klimaatopgave is te groot om alleen in de openbare ruimte uit te voeren. Daarom wordt ingezet op bewustwording (en verantwoordelijkheden) van de inwoners en bedrijven.

Gemeente Brunssum volgt actief het proces waarbij eerst stresstesten zijn uitgevoerd voor de effecten van hitte, droogte en wateroverlast. Na de klimaatdialoog over de gevolgen van de stresstesten wordt komende periode gewerkt aan de uitvoeringsagenda van de maatregelen. Waar mogelijk worden deze maatregelen zoveel mogelijk ingepast in de reguliere onderhouds- en vervangingsopgave.

Het functioneren van het gemeentelijk rioolstelsel wordt getoetst in het Basisrioleringsplan (BRP) Dit plan wordt in de komende jaren geactualiseerd. Daarvoor is een nieuwe vlakkenkaart met afwaterende oppervlakken beschikbaar, er wordt een milieutoets uitgevoerd en de relatie gelegd met de Kaderrichtlijn Water (KRW).

Advies

Bij herinrichtingen reageert de gemeente Brunssum alert op kansen om de steeds extremer wordende weersomstandigheden op te vangen. Afkoppelen van verharde oppervlakken, infiltratie van regenwater en een robuuste inrichting van de openbare ruimte zijn hiervoor geëigende middelen. Bewoners en bedrijven worden gestimuleerd om zelf ook maatregelen te treffen.

7 Groenbeheer

7.1 Evaluatie

Het onderhoud van het groen is in de afgelopen periode zodanig beheerd dat het voldoet aan de gestelde beeldkwaliteit niveau B.

In bermen is ingezet op de aanleg van bloemrijke bermen die voldoen aan het gewenste beeld. Verschillende manieren van zaaien hebben niet het gewenste beeld opgeleverd. Uiteindelijk is in 2020 gekozen voor het toepassen van zoden met een bloemrijk mengsel. Het resultaat hiervan moet op het moment van dit schrijven (voorjaar 2021) nog blijken.

Braakliggende terreinen, die tijdelijk niet in gebruik zijn, zijn ingezaaid met eenjarige bloemenmengsels. Zowel op bermen als braakliggende terreinen zijn in toenemende mate schapen ingezet voor begrazing. Het beeld van de bloemenmengsels en schapen wordt als aangenaam ervaren en komt daarom de leefbaarheid van Brunssum ten goede.

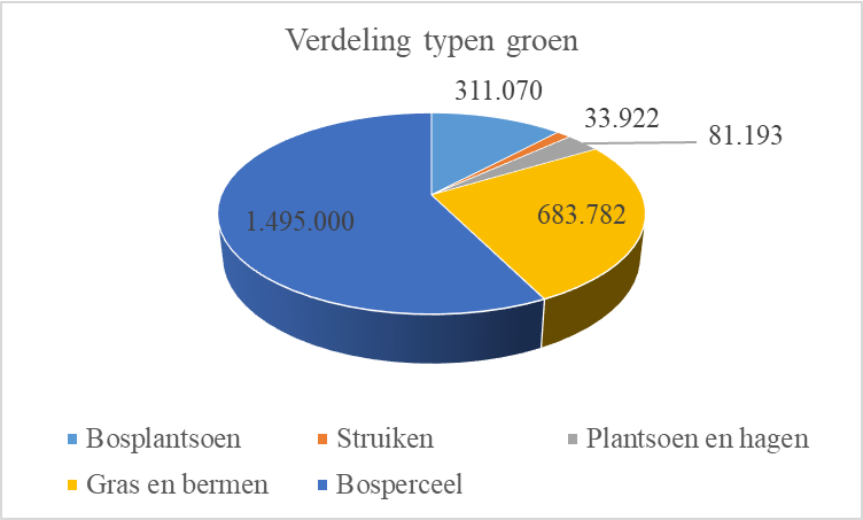
De bomen zijn conform de geldende normen eens per drie jaar geïnspecteerd en onderhouden om daarmee de veiligheid voor de omgeving te borgen.

De aandacht voor biodiversiteit is groeiende. In reactie hierop is het maaibeleid is aangepast. Er wordt nu rekening gehouden met zaadvorming van de beplanting en bescherming van de aanwezige fauna.

7.2 Areaal

Het areaal aan groenvoorzieningen bestaat uit 10.500 structuurbomen en ‘stedelijk groen’ met 111 ha.

De onderverdeling van het totale areaal aan groen is in figuur 7.1 weergegeven en bedraagt in dit MOP-OR 2018-2021 256 ha.

Figuur 7.1: Verdeling typen groen in vierkante meters

Sportvelden behoren niet tot de scope van het MOP-OR. Het beheer van deze velden wordt verzorgd door de afdeling ‘Ruimtelijke ontwikkelingen en vastgoed’.

De natuurcompensatiegronden in relatie tot de Buitenring Parkstad Limburg zijn tijdens het opstellen van dit plan nog niet overgedragen naar de gemeente. Het is nu niet bekend of deze gronden binnen het openbare gebied komen te vallen of dat het eigendommen zijn. Op het kostenplaatje van het MOP-OR 2022-2025 heeft dit geen invloed, want contractueel is vastgelegd dat het onderhoud door provincie Limburg wordt gedaan.

7.3 Beleid

Wettelijke regelgeving

Er bestaat geen nationale wetgeving voor het groenbeheer.

Het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie is een gezamenlijk plan van gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk om Nederland klimaatbestendig en waterrobuust in te richten. Het Deltaplan versnelt en intensiveert de aanpak van wateroverlast, hittestress, droogte en de gevolgen van overstromingen.

Vastgesteld gemeentelijk beleid

Het Groenstructuurplan dateert van 1993 met een actualisatie in 2003. Bij vaststelling van het MIP-OR 2018-2021 is beleid bepaald voor het beheer op niveau B.

Het geactualiseerde Groenbeheerplan dateert van 2003. In aanvulling daarop zijn meerdere quick-scans uitgevoerd. De meest recente quick-scan Groenbeheer dateert van 2015.

Strategische visie 2025

Brunssum is een compacte en groene gemeente. De kwaliteit van het vele groen in en om de gemeente dient te worden gehandhaafd en waar mogelijk verbeterd.

7.4 Maatregelen

De groenbeheerder staat voor de uitdaging om de ambitie die behoort bij kwaliteitsniveau B doorlopend te handhaven.

In verband met aansprakelijkheid worden bomen periodiek geïnspecteerd. Takken of bomen die een risico voor de veiligheid vormen worden vervolgens verwijderd.

Bij reconstructies wordt kritisch bekeken welke soorten worden gepland. In de afweging worden aspecten als klimaatadaptief, biodiversiteit, strooizout-resistentie en signalen uit de buurt meegenomen.

Bij de aanplant van bomen zijn ook de thema's biodiversiteit en klimaatadaptief nadrukkelijk meegenomen. Er worden geen monoculturen meer aangeplant en er wordt rekening gehouden met soorten die bijen en vlinders aantrekken.

Groen speelt een belangrijke rol in klimaatadaptieve inrichting om de leefkwaliteit op peil te houden: het heeft een verkoelend effect en zorgt voor opname van stof. Bij alle renovaties worden zoveel mogelijk kansen benut om vergroening te bevorderen.

Advies

De gemeente Brunssum is trots op haar groen. In de strategische visie wordt een hoge ambitie uitgesproken. Om deze ambitie waar te maken, moet het groen op minimaal B worden onderhouden.
Om Brunssum klimaatadaptief in te richten is verdere vergroening nodig.

8 Overige voorzieningen

In dit hoofdstuk komt een aantal ‘overige’ voorzieningen aan bod. Het gaat om speeltoestellen, kunstobjecten en civiele kunstwerken. Ook worden hier separaat de beleids- en beheerplannen genoemd, omdat deze plannen de grondslag vormen voor het MOP-OR.

8.1 Speeltoestellen

In de gemeente Brunssum zijn 230 stuks speel- en beweegtoestellen aanwezig. Afgelopen periode is er met name een aantal beweegtoestellen voor senioren geplaatst. De toestellen worden jaarlijks geïnspecteerd. Om de veiligheid van de toestellen te garanderen worden jaarlijks onderhoudsmaatregelen uitgevoerd. De levensduur van een toestel is gemiddeld 15 jaar. Dit betreft toestellen die in de openbare ruimte staan. De speeltuinen zijn autonoom en worden niet meegenomen in dit MOP-OR.

In de begroting van 2021 is geen budget voorzien voor vervanging. Er zijn in Brunssum relatief veel speelplekken. In het huidig gehanteerde beleid worden kapotte speeltoestellen niet meer vervangen. Vervanging is soms toch mogelijk door een aanvraag in te dienen bij het wijkteam. Hier wordt dan een afweging gemaakt of budget uit de wijk ter beschikking wordt gesteld.

8.2 Kunstobjecten

Kunstobjecten zijn er in vele vormen, afmetingen en materialen. Dat maakt het beheer niet altijd eenvoudig. Er zijn in de openbare buitenruimte kunstobjecten van kunstenaars. Deze worden in principe nooit vervangen. Daarnaast zijn er kunstobjecten zoals een fontein of een cascade. Deze hebben een functie en worden wel vervangen.

8.3 Civieltechnische kunstwerken

De civieltechnische kunstwerken in de gemeente Brunssum variëren van een kleine voetgangersbrug tot de nieuwe brug in de Ganzepool en de tunnel bij de golfbaan. Bij de bruggen is een belangrijk onderscheid te maken in houten constructies en betonnen constructies. Het materiaal is bepalend voor de onderhoudsmaatregelen en de levensduur: 35 c.q. 80 jaar.

Bij de gemeente Brunssum zijn 18 civieltechnische kunstwerken in beheer. De maatregelen voor het onderhoud zijn divers. Denk aan het verwijderen van graffiti om beeldkwaliteit te behouden, het vervangen van voegen in een brugdek of het onderhoud aan leuningen, wapening en landhoofden.

Civieltechnische kunstwerken (bruggen) hebben een levensduur van 35 c.q. 80 jaar. In dit MOP-OR worden geen gelden gereserveerd voor die vervanging om oneigenlijke beslaglegging van gelden te voorkomen. De eerste vervanging met significante kosten is voorzien na 2030, ruim na de looptijd van dit MOP-OR 2022-2025.

Bij benodigde vervanging in de toekomst wordt de gemeenteraad gevraagd om separaat budget toe te voegen aan het dan lopende MOP-OR. Het principe dat hier wordt gehanteerd is dat de generatie die profijt heeft van de voorziening ook de lasten hiervoor draagt.

8.4 Beleids- en beheerplannen

Beleidsplannen beschrijven het beleid dat door de gemeente Brunssum wordt gevoerd op de verschillende beleidsvelden (wegen, groen, riolering, verkeersveiligheid en openbare verlichting & verkeerslichten). Dit beleid wordt door de gemeenteraad bepaald en vastgesteld.

De beheersplannen zijn het instrument voor de ambtelijke organisatie om het beleid tot uitvoering te brengen.

Samen vormen de beleids- en beheerplannen de pijlers die ten grondslag liggen aan ieder MOP-OR. Actualisatie van beleidsplannen is nodig gedurende de looptijd van dit MOP-OR. Aansluitend kunnen de beheerplannen worden geactualiseerd.

9 Financieel

9.1 Uitgangspunten

In dit MOP-OR 2022-2025 is een aantal uitgangspunten gehanteerd dat hier wordt toegelicht.

Areaal	Dit zijn de basisgegevens voor de bepaling van de kosten: oppervlakken, lengtes en aantallen.
Kwaliteitsniveau	De benodigde kosten voor dit MOP-OR zijn berekend op basis van kwaliteitsniveau B.
Prijspeil	De kosten zijn bepaald met de prijzen van 2017 en daarmee gelijk aan de prijzen uit het MIP-OR 2018-2021
Indexering	Indexering wordt op voorhand niet doorberekend vanwege beslaglegging op financiële middelen voor de toekomst.
Abri's & reclamezuilen	De opbrengsten van de abri's en reclamezuilen dekken de onderhoudskosten volledig.
Speeltoestellen	In de openbare ruimte, niet in de speeltuinen. En inclusief de beweegtoestellen.
Bedragen	Alle bedragen zijn ***per jaar*** tenzij anders aangegeven.

Budgetten voor vervanging van verkeerslichten en viaducten worden apart aan de raad voorgelegd.

Bij de evaluatie van het MIP-OR 2018-2021 op 15 september 2020 heeft de raad aangegeven op zelfde wijze verder te gaan. Wij hebben daarom beeldkwaliteitsniveau B uit het MIP-OR 2018-2021 voor dit MOP-OR 2022-2025 weer als niveau gehanteerd.

9.2 Raadsbesluiten

De kosten zoals in het MIP-OR 2018-2021 aangegeven, zijn in maart 2018 door de gemeenteraad van Brunssum vastgesteld en zijn berekend op basis van prijspeil 2017.

9.3 Uitvoeringsprogramma 2022-2025

In figuur 9.1 zijn de kosten gegeven met een specificatie per vakgebied.

	Jaarlijkse kosten
Verkeersveiligheid	€ 235.000
Openbare Verlichting en Verkeerslichten	€ 565.864
Wegbeheer	€ 2.933.856
Rioolbeheer	€ 1.674.570
Groenbeheer	€ 1.241.133
Speeltoestellen	€ 17.500
Kunstobjecten	€ 55.000
Civieltechnische kunstwerken	€ 46.500
Beleids- en beheerplannen	€ 30.000
TOTAAL	€ 6.799.423

Figuur 9.1: Overzicht jaarlijkse kosten (prijspeil 2017)

In vergelijking met de kosten uit het voorgaande MOP-OR 2018-2021 zijn er een aantal oorzaken die een ogenschijnlijke verhoging verklaren:

- Afgelopen jaren zijn er wijzigingen in het areaal ontstaan. Dat gebeurt tijdens reconstructies en uitbreidingen van het areaal.
- Er is een nauwkeurigere registratie van areaalgegevens tot stand gekomen.

Deze budgetten vormen voor de beheerder het uitgangspunt om de beeldkwaliteit van de openbare ruimte van de gemeente Brunssum op het gekozen kwaliteitsniveau te houden. Dat niveau is kwaliteit B. Indien er gedurende enig jaar een tekort mocht blijken, worden de extra benodigde middelen meegenomen via de regulier P&C-cyclus (berap's en jaarrekening).

9.4 Verkenning mogelijkheden

Er is een verkenning uitgevoerd voor mogelijkheden waarbij aanpassing van de beeldkwaliteit uitgangspunt is.

1. Winkelcentra worden in deze verkenning beheerd op kwaliteitsniveau A in plaats van B. Dat betekent zowel hogere frequenties voor reiniging van de openbare ruimte als een hogere frequentie voor onderhoud aan de groenvoorzieningen.
   Extra kosten: € 127.255 per jaar.

2. De openbare ruimte wordt in de toekomst beheerd op kwaliteitsniveau C in plaats van B. Er wordt minder onderhoud gepleegd. Voor een aantal elementen is dit mogelijk, terwijl dat voor andere elementen niet mogelijk is.

   Het beheren van het gazon op kwaliteitsniveau C in plaats van B levert geen besparing op de beheerkosten. De besparing zou moeten komen van het minder vaak maaien. Het voordeel hiervan gaat verloren doordat bij minder maaibeurten het maaisel niet kan blijven liggen. De afvoerkosten van het maaisel zijn vervolgens hoger dan de besparing op de maaibeurten. Bovendien zal minder maaien een verwaarloosde indruk geven op de openbare ruimte.

   <u>Kapitaalvernietiging</u>
   In zijn algemeenheid kan zelfs worden gesteld dat uit een verlaging naar kwaliteitsniveau C een verhoogd risico volgt op vervroegde vervanging, met name bij wegen en groen. Het kostenvoordeel op de korte termijn leidt tot vernietiging van kapitaalgoed. De herstelkosten bedragen vervolgens een veelvoud van de besparingen op de korte termijn. Wanneer noodzakelijke vervanging uitblijft, is

er bovendien een nadelig effect op de verkeersveiligheid en aansprakelijkheden.

Voor de korte termijn is een besparing op het onderhoud berekend.
Besparing: € 308.124 per jaar.

De extra kosten voor vervanging is berekend op basis van een verkorting van de levensduur met 25%. Bijvoorbeeld: een weg die bij beheer op niveau B 40 jaar mee gaat, moet op niveau C al worden vervangen na 30 jaar.
De extra kosten door versnelde vervanging bedragen € 1.085.764 per jaar.

Samengevat:
Beheer op kwaliteitsniveau C in plaats van B is zeer risicovol en leidt na enkele jaren tot stijging van kosten tot boven het huidige kostenniveau B.

3. Afwijkend van wat in paragraaf 8.1 is beschreven, worden speel- en beweegtoestellen wel vervangen.
   Extra kosten: € 85.000 per jaar

9.5 Verantwoording

Bij de opzet van MOP-OR 2022-2025 is ervoor gekozen dat uw gemeenteraad het gewenste niveau voor de beeldkwaliteit bepaalt en het daarvoor benodigde budget ter beschikking stelt. De ambtelijke organisatie zorgt ervoor dat uw ambitie wordt ingevuld. Er is een aantal momenten waarop verantwoording over die uitvoering aan uw gemeenteraad wordt afgelegd:

- Programmarekening: in de programmarekening ziet u welke middelen zijn besteed en welke maatregelen daarvoor zijn uitgevoerd. Deze programmarekening is een financiële verantwoording, die u kunt spiegelen aan de beschikbaar gestelde budgetten.

- Beheer- en veiligheidsschouw: dit is een periodiek ‘veldbezoek’ waarbij de Afdeling Openbare Ruimte een delegatie van de gemeenteraad uitnodigt. Samen met de beheerder wordt een aantal locaties geschouwd. De frequentie en locaties worden bepaald in overleg met de commissieleden die deelnemen aan de schouw.

- De commissieleden beoordelen samen of het gewenste niveau van de beeldkwaliteit hier in stand is gehouden. Daarbij worden de formulieren beheer- en veiligheidsschouw uit de bijlage gebruikt. Zo controleert uw gemeenteraad/commissie ruimte en techniek op praktische wijze of de gewenste invulling wordt gegeven aan het ambitieniveau ten aanzien van de openbare ruimte.

Bijlage 1 Formulieren beheer- en veiligheidsschouw

